

Вітюк Ганна Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри організації судових правоохоронних органів та адвокатури*

ЩОДО РОЛІ СУДОВОЇ ЕТИКИ

Правосуддя, несьогоднішній день, являється, найбільш демократичним способом вирішення конфліктів у цивілізованому суспільстві, захисту прав і свобод громадян, інтересів громадянського суспільства і держави. Право на справедливий судовий розгляд закріплюється за кожною людиною і громадянином, як основоположне право.

Стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основних свобод говорить: «Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення, на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, створеним на підставі закону» [1].

Аналогічне право проголошено у Загальній декларації прав людини (ст. 10) [2], а також закріплено в ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права [3].

Закріплення в ст. 6 Конституції України принципу поділу влади і самостійності судової влади поряд з владою законодавчою і виконавчою [4] створює нормативну і ідейну базу для формування моральних вимог до представників судової влади. Судова влада, що діє в сфері соціальних і міжособистісних конфліктів, повинна відповідати високим моральним стандартам, виправдовувати очікування суспільства. Законодавство про суд і судочинство наповнене моральним змістом, служить захисту моральних цінностей [5, С. 173].

Актуальність дослідження феномену судової етики в сучасній Україні визначається необхідністю побудови в нашій країні громадянського суспільства та

створення системи справедливого судочинства. Затвердження XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року кодексу суддівської етики - закономірний крок у розвитку судової реформи, оскільки суд, виступає найважливішим державним інститутом, де вершаться долі мільйонів людей, тому упередженість і порушення етичних норм - це не тільки ганьба для конкретного судді, але і підриє довіри громадян до судової системи в цілому, до державної влади і держави. Висока громадянська місія всіх суддів проявляється в об'єктивності та неупередженості, в умінні враховувати найтонші нюанси розглянутих справ, за сухої правовою нормою завжди бачити конкретну людину.

Проблема етичності судової діяльності особливо актуальна в теперішній час у зв'язку з наявним, на жаль, дефіцитом моральності в поведінці сторін і деяких суддів, що обумовлено рядом причин, пов'язаних з економічною дестабілізацією в суспільстві, зниженням рівня життя населення, недостатньою забезпеченістю статусу судді гарантіями його реальної незалежності, наприклад від впливу ЗМІ, тривалою правовою реформою, неузгодженим законодавством тощо[6, С. 129].

Люди, які вирішують долі інших, повинні володіти розвиненим почуттям відповідальності за свої рішення, дії та вчинки. Дотримання етичних правил необхідне як для суспільства, так і для судової системи. Тільки якісне, справедливе, об'єктивне, гуманне, компетентне правосуддя здатне ефективно захистити людину, його права та законні інтереси.

Довіра до суду формується цілою низкою чинників: культурою суспільства, позицією засобів масової інформації, діяльністю суду, якістю законодавства та іншими обставинами. Впевненість в правосудді, віра в справедливість є абстрактними категоріями доти, поки громадянин особисто не звернеться за допомогою до суду. Грубу, неетичну, некоректну поведінку окремих суддів і працівників судів призводить до підриє довіри до суду. Часом у громадянина настає відчай чи інші негативні емоції. Такі ситуації, безумовно, неприпустимі.

Одне з головних завдань правосуддя і кожного судді - виправдати очікування громадян та інших осіб, ефективно захистити їх права і інтереси. У своїй діяльності суд повинен виходити не тільки з норм закону, а й з моральних начал. Етична

поведінка має стати невід'ємною частиною поведінки всіх без винятку суддів, керівників і працівників апарату суду.

Судова етика являє собою сукупність моральних ідеалів, принципів і норм здійснення правосуддя. Все це визначає моральний зміст діяльності учасників судочинства. Суддя зобов'язаний дотримуватися в своїй повсякденній діяльності не тільки норм закону, а й прислухатися до внутрішнього голосу розуму, не відступаючи при цьому від безумовних і вічних етичних стандартів і принципів поведінки.

Список використаної літератури:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Урядовий кур'єр. – 2010. - №215
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. – 2008. - №93. – Ст. 3103
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/995_043
4. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради, 1996. — №30. — ст. 141.
5. Профессиональная этика : учеб. пособие / отв. ред. В. М. Артемов. М., 2014. 207 с.
6. Сычева О. А. Профессиональная этика в судебной деятельности // Правозащитная политика в современной России: проблемы формирования : материалы Всерос. науч. практ. конф. Ульяновск, 2013. С. 128–132.